

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՍՐՏԷ՝ ԽՕՍՓԵՐ

— 0 —

Եւ եւա առ ընկալաւ զճա ի զիրկս իւր, եւ օտնեաց զԱստուած եւ առէ, աղ առնակնս զճառայս իւ, ՏԷ, բոս բանի իւմ ի խոդա- դաբիւն, զի քսիւն ալ իմ զփրկութիւն իւ, զոր պատգամեցեալ առաջի ամենայն ժողովրդոց: (Ղուկ. Բ. 28-31)

Ամէն ինչ պարզ ու յանկուցիչ է այս պատմութեան մէջ. ոչինչ պոռոտ ու հանգիստաւոր՝ որ նկարագրելն էր առ հասարակ հին ընծայութիւնն ու կրօնական հանդիսաւորութիւններու: Մարիամ եւ Յովսէփ կը բերեն մանուկը տաճար՝ անաղմուկ եւ անշուք: Եւ տարօրինակ որ Սիմէոն այս անշուք մանկան մէջ կը տեսնէ իսրայէլի փրկութիւնը: Սիմէոն՝ Հին Ուխտին խորհրդանիշ հաւատքը, հաւատքը բոլոր ա- նոնց՝ որոնք դարերով հառաչեցին եւ սպա- սեցին այդ փրկութեան: Սիմէոն կը ներկայացնէ անցման կէտը Հին Ուխտէն Նոր: Լեցուած է յոյսը նախահայրերու եւ մարգարէներու եկեղեցիին՝ եւ կը սկզբնաւորուի Նորը:

Սիմէոնը կը սպասէր իսրայէլի միաթարութեան, այս կարճ բայց յատկանշական բառին մէջ մենք կը գտնենք մտածում մը՝ անծանօթ հին աշխարհին, եւ որ իսրայի ցեղին կ'ընծայէ անհամեմատ մեծութիւն մը: Իսրայէլը ժողովուրդ մըն է որ կը սպասէ, մինչ ուրիշ ազգերը կը մեծնան, կը տիրապետեն, եւ կը մտածեն միայն իրենց ոյժին, իրենց տեսանելի բարեկեցութեան: Իսրայէլը կը սպասէ, նոյնիսկ իր պատմութեան ամէնէն փառաւոր շրջաններուն՝ ան ապագային կը ունենէ իր նայուածքը: Այս պզտիկ ժողովուրդը ունի տարօրինակ եւ անսահման փառասիրութիւն մը, ան կը սպասէ Աստուծոյ թագաւորութեան երկրի վրայ: Զիշդ է թէ հրեաներէն շատերու համար Աստուծոյ թագաւորութիւնը ուրիշ բան չէր նշանակիր՝ բայց իսրայէլի թագաւորութիւնը, իր փառաւոր երուսաղէմով, իր ընդարձակ հողերով, եւ իր թշնամիներու նուաճումով. տիրապե-

տութիւն մը վերջապէս բոլոր ազգերու վրայ: Սակայն իրապէս բարեպաշտ եւ սուրբ հոգիներուն համար զիսրայէլի միաթարութիւնը ուրիշ էր, այս վերջիններուն համար հոգեկան ազատութեան, թողութեան եւ խաղաղութեան ոսկեդարն էր որ Աստուծոյ շնորհիւ պիտի տեսականանար աշխարհի վրայ, եւ որուն կը սպասէին իրենք:

Եւ նուազ չէին սպասողները: Չորս դարերէ ի վեր ոչ մէկ մարգարէ երեցած էր հրահրելու անոնց յոյսը: Ստարները կ'իշխէին երուսաղէմի մէջ. Սովսէփի աթոռը գրաւած էին կեղծաւոր ու ամբարտաւան երէցները, կրօնական ձեւապաշտութիւնը տոգորած էր ամէնքը, եւ երբեմնի փառաւոր ու բարեպաշտ զոհագործութիւններուն փոխարէն, կը լսուէին մեռելական ու միօրինակ աղօթքները փարիսեցիներուն: Սակայն այս սառն անտարբերութեան մէջ, Սիմէոն կը սպասէր տակաւին: Ոչ հոռոզ ժամանակը, ոչ տխուր պայմանները իսրայէլին, ոչ անտարբերութիւնը քահանայից, ոչ տարօրինակ լուսթիւնը Աստուծոյ, որ կարծես լըքած էր իր դատը, ոչ իր ճերմակ մազերը, որոնք իրեն ըսել կ'ուզէին թէ երազելու ժամանակը անցած է, չէին կրնար Սիմէոնին մէջ տկարացնել իր աննուաճելի յոյսը: Սիմէոն կը սպասէր, ան պիտի սպասէր մինչ եւ այն օրը, երբ այլեւ կարենար ըսել. «Արդ արձակեալ զճառայս քո, ՏԷր, . . . զի տեսին աչք իմ զփրկութիւն քո»:

Քրիստոնեան ստուգիւ այն մարդն է որ գիտէ սպասել: Զիշդ է թէ Քրիստոս եկած է, Ան եկած է անոնց՝ որոնք ունին յաւիտենական կեանքին խօսքը: Ան եկած է անոնց՝ որոնք կրնան ամոքել մեր արդարութեան ծարաւը, մատակարարել մեր սիրոյ ու սրբութեան պէտքը: Բայց եւ թէ Քրիստոսը եկած է, Իր թագաւորութիւնը դեռ պիտի գայ, եւ այս թագաւորութեան է որ մենք կը սպասենք:

Դուք անոնցմէ՞ք որ կը սպասեն, որոնք անձկութեամբ կը նային ապագային, որովհետեւ ներկան չի զոհացներ զիրենք: Այո՛, բոլոր անոնք որ կը տառապին ներկայէն, կը սպասեն ապագային: Սակայն հարցը հոս չի վերաբերիր անձնամէտ սպասումին, որ կ'անկկալէ վաղուան մէջ գտնել այն ինչ որ այսօր կը զլանայ: Իմ խօսքս կը վերաբերի անոնց՝

որոնք կը փնտռեն ու կը տառապին, որովհետեւ ծարաւը ունին ճշմարտութեան եւ քաղցը արդարութեան, որոնք իրենց շուրջ կը տեսնեն չարիք, անձնասիրութիւն եւ ապականութիւն. ասոնք են իրական սպասողները:

Կան մարդեր, որոնք համար ըստ աշխարհի, կարելի է ըսել թէ երջանիկ են, մարդեր որոնց չի պակսիր տաղանդ, ոյժ, հարստութիւն, բոլոր այն բաները վերջապէս, որոնք կ'անուշեն կեանքը, երբ կը մտածեն Յիսուսին՝ եւ Անով ըմբռնուած կեանքին, կը զգան թէ իրենց ունեցած բոլորը չի կրնալ զիրենք գոհացնել. կայ բան մը որ կը պակսի իրենց այս ամէնուն մէջ, եւ այս բոլորէն վեր, ու անոնք կը սպասեն այդ բանին, այն թագաւորութեան՝ որ աւելի կ'աժօժէ այս աշխարհը կազմող իրողութիւններէն:

Ահ, սիրելի եղբայրներ, եթէ մեր սիրտը կարենար սիրել աւելի մեծ սիրով, եթէ բոլոր տառապանքները՝ անարդարութիւնները տաքսապէցնէին մեր միտքն ու խիղճը, պիտի չըսպասէինք մենք եւս Սիւմէոնի նման, զալիք միսիթարութեան: Սակայն անկեղծ ըլլալու համար պէտք է ըսել թէ մեզմէ շատ քիչեր ունին այս տառապանքը, կարենալ սպասելու Աստուծոյ թագաւորութեան: Մեզմէ անոնք որ ոյժ եւ տաղանդ ունին, անոնք որ զիրքի եւ հարստութեան տիրացած են, կը մտածեն այս երկրի վրայ չինելու իրենց թագաւորութիւնը, փոխանակ Աստուծոյ թագաւորութեան: Այս վերջին պարագան է որցաւ կը պատճառէ լաւագոյնին սպասը ընդ հոգիներուն, եւ կ'անուշեն Աստուծոյ թագաւորութեան լրումը երկրի վրայ:

Կը խօսինք յաճախ խոր զգացումով մարդկային տառապանքի մասին, եւ այս զգացումը կը բաշխուի յաճախ խեղճերու, անկարներու, տգէտներու, բայց երբ այս ամպոտ զգացումը իրանայ իր հասարակ ձեւին մէջ, նուազ կը խանդավառէ զմեզ. քիչ անգամ մեր մէջ բանաստեղծական մտածումը եւ անոր իրականացած պատկերը իրարու կը նմանին, եւ նոյն չափեկանութեամբ կը գրաւեն զմեզ: Չենք անդարդառնար յաճախ մեր բարձր մտածումներու եւ ազնիւ զգացումներու մէջ, թէ մենք ծառանք ենք Տիրոջ մը՝ որ օտարու-

թեան գացած է եւ պիտի գայ, եւ մենք պարտինք սպասել անոր: Երանի թէ կարենայինք միշտ կենդանի պահել մեր հոգիին մէջ աստուածային ներշնչութիւն այս կայծը, որ աշխարհի անտարբերութեան եւ անհաւատութեան շուրջը չկարենար մաքել զայն: Սիմէոնին նման կարենալ դէժ կենալու բոլոր մեր ներքին եւ արտաքին փորձութիւններուն, աշխարհի լուռ յանդիմանութեան ու ծաղրանքին:

Մարդիկ՝ որոնք պիտի ըսեն ձեզի թէ Աւետարանը կորսնցուցած է այլեւս իր ոյժը, եւ ասոր իբր ապացոյց ցոյց պիտի տան եկեղեցոյ բաժանումը, Աստուծոյ իր դատին լքումը, դարուն անհաւատութիւնը եւ մարդոց մեծագոյն մասի թշնամաբար քրիստոնէութեան: Բայց դուք հակառակ այս բոլորին՝ Սիմէոնին պէս սպասեցէք, վասնզի պիտի գայ Աստուծոյ օրը, երանի՜ անոնց որ պիտի տեսնեն զայն, բայց առաւել երանի անոնց՝ որոնք կրնան սպասել այդ գերագոյն յոյսին, որոնք նայուածքը միշտ կ'աղետոյ այդ սպասումէն:

Իր յոյսին ամբողջութենէն յետոյ, երկրորդ նկարագիրը որ մեր ուշադրութիւնը կը գրաւէ Սիմէոնին մօտ, իր հաւատքին մեծութիւնն է: Ի՞նչ տեսաւ Սիմէոն տաճարին մէջ, խեղճ մանկիկ մը՝ բերուած խեղճելու կողմէն: Անստոյգ ապագայով, անփառունակ եւ անշուք. եւ այս մանկան մէջ Սիմէոնը կ'ողջունէ ապագայ փառքը իսրայէլին: Սիմէոն ամբողջ մարդկութիւնը իբրեւ հետեորդ կուտայ իր բազուկներուն հանգչող մանկան: Երբեք այնքան անսահման յոյսեր կապուած չէին այսքան ազագուն մանկան մը, որ ոչ միայն իսրայէլի՝ այլ ամբողջ մարդկութեան յոյսն ու փառքը պիտի ըլլար: Անհամեմատելի է Սիմէոնի հաւատքը, ան կը վստահի Անոր երբ Յիսուսն տակաւին քանի մը օրուան մանուկ է, սակայն 19 գարեթի վեր Յիսուս կ'ապրի եւ կ'ապրեցնէ աշխարհը: Սիմէոն հաւատաց երբ Ան ուրիշ հետեորդ չունէր, բայց միայն Յովսէփ եւ Մարիամ, մենք զայն ըրջապատուած տեսնելէ վերջ մարդարէններէն՝ որ զինք քարոզեցին, բոլոր դարերու փրկւածներէն՝ որոնք յայտարարեցին թէ իրենք միայն իր մէջ գտան փրկութիւնը, լոյսը եւ խաղաղութիւնը: Սիմէոն հաւատաց, երբ

գեռ Յիսուս չէր իրագործած ինքզինքը՝ Մենք գիտենք անհամամատօրէն աւելի իր մասին, իր հրաշքները, իր մեծ գործը զարեցու ընդմէջէն, իր Աւետարանը, իր եկեղեցին, և բոլոր այն ազդեցութիւններն ու հրաշալիքները զոր Ան ծնած է հոգիներուն խորը ժամանակի ընթացքին, բայց տակաւին կը վարանինք իր մասին:

Սիմէոն հաւատաց երբ Յիսուս ոչինչ ըրած էր իրեն համար. բայց մենք տեսած ենք իր սէրը բողոքողակ իր շքեղութեանը մէջ, և քալած մինչև խաչին ոտքը: Ձեզի խօսուած է իր գութի և իր խոնարհութեանը մասին, և մարմինը զոր Սիմէոն իր բազումներուն մէջ ունէր, գուք տեսած էք զԱյն պատուուած գամերէ, և իր երկնախոր նայուածքը գիտէք թէ իդուր որոնեց օգնութիւն խաչին վրայ. բերանը որ այնքան վսեմ խօսքեր խօսեցաւ, գուք գիտէք թէ խաչին վրայ մահուան մատներէն ընդունեց իր կնիքը: Թէ Ան իր կեանքը տուաւ մարդկութեան, և հակառակ այս բոլորին, ձեզմէ շատեր, տակաւին կը վարանին անոր նկատմամբ իրենց հաւատքին մէջ: Հակառակ այս բոլոր վկայութիւններուն, ի դէմ խաչելութեան, որուն մէջ այնքան մեղաւորներ գտան իրենց միակ ապաստանը, ի գիւմաց այն սիրոյն որ շփոթեցուց հրեշտակները, կը մնաք անտարբեր և անողոք:

Աւարկէ՛ք թերեւ թէ Սիմէոն Ս. Հռոգիին ազդեցութեամբ հաւատաց. սակայն գուք ճշտաւ լսած էք ձեր հոգիի ամենէն գաղտնի ձայնը որ ձեզ Յիսուսին կանչէ. անիկա ստէպ յիշողութիւն մըն է մեր անցեալ մեղքերուն, կամ գաղտնի ամօթ մը մեր կեանքին. անիկա երբեմն սաստող ձայն մըն է մեր թիւր մտածումներու սեմին, կամ խղճի խայթ մը, մեր անիրաւութիւններուն: Անիկա երբեմն սե ձեռք մըն է որ մեր վայելքի ու հնչտանքի զագաթին՝ մեր խղճմտանքին մէջ կը գրէ խորհրդաւոր բառեր, որոնք օր մը Պաղտասար թագաւորի պալատի պատին վրայ գրուածեցան: Այդ ձայնն է որ կը կոչէ զձեզ երկնային անասանման ուրախութեան, Աստուծոյ հաղորդակցութեան, բոլոր այն բաներուն՝ որոնք մեծ են, բարի և երկնային. վերջապէս այն ներքին ձայնը որ զձեզ կը խռովէ, կը սարսափեցնէ և կը գրաւէ, Սուրբ Հոգիին ձայնը:

Նւ այս բոլորէն վերջ ուշագրաւ է տակաւին Սիմէոնին ուրախութիւնը, որ իր հոգին կը լեցնէ ու կը վերացնէ, ըսել տաւու համար իրեն «Արդ արձակես զծառայք Տէր ի խաղաղութիւն»: Սիմէոնին ուրախութիւնը կը բխի իր փրկութեան հաւատքէն, զի տեսին աչք իմ զփրկութիւնքս:

Խոնչ բան պէտք է ըլլայ հիմը մեր ուրախութեան այս օրուան մէջ. եթէ Աստուած պիտի մնայ անձանօթ մեզի, եթէ յաւիտենականութիւնը միշտ բացուած՝ մեզի համար պիտի ըլլայ տաղտկալի մտածում մը, եթէ աւետարանական խոստումները խորհրդաւոր հնչումներ միայն պիտի նկատուին, և ձեր հոգին փակ պիտի մնայ անոնց, ինչպէ՛ս կարելի է ձեզի խօսել խաղաղութեան և ուրախութեան մասին: Ձկայ խաղաղութիւն առանց ճշմարտութեան, և չկայ ճշմարտութիւն մեզ մեղաւորներուն համար՝ առանց թողութեան: Սիմէոն տեսանող մըն է և հաւատաւոր մը, իր ուրախութիւնը կը բխի այդ աղաղուն մանուկի նկատմամբ իր ունեցած անխաբ հաւատքէն: Հաւատքն ու ճշմարտութիւն կը ծնին ուրախութիւնը մեր հոգիին: Գրիստոնեան ուրախ է երբ կը հաւատայ: Մանուկը որ կը ծնի այսօր ցաւերու և տըրտմութեան այս աշխարհի մէջ, ուրախութեան պատգամաւոր է՝ և ոչ թէ տրտմութեան:

Սիմէոն իր յոյսին ու հաւատքին իրաւ կանացման մէջ ուրախութեամբ կը յորդի, վստօղի իրականացած է իր երազը, իր սպասման պտուղը, և զրկած զայն իր թեւերուն մէջ կ'աղաղակէ. «Արդ արձակես զծառայք ի խաղաղութիւն, զի տեսին աչք իմ զփրկութիւնքս»:

Ե.

